

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Masarykova cesta 16
1000 Ljubljana

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Štukljeva 44
1000 Ljubljana

Zadeva: Poziv k oprostitvi plačila stroškov bivanja v dijaških domovih za dijake iz socialno ogroženih družin

Spoštovani,

s tem dopisom vas želimo pozvati k oprostitvi plačila stroškov bivanja v dijaških domovih za dijake iz socialno ogroženih družin oziroma k sistemski ureditvi problema plačevanja dijaških domov.

Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje že več kot 60 let dela z otroki, mladostniki in družinami. Leta 2010 smo začeli s programom Botrstvo v Sloveniji. Namenjen je otrokom in mladostnikom iz družin v stiski iz vse Slovenije, ki potrebujejo dodatno podporo in pomoč za izboljšanje kakovosti življenja. Preko Botrstva si prizadevamo doseči zmanjšanje socialne izključenosti otrok in mladostnikov zaradi revščine ter omogočanje boljših pogojev za zdrav in spodbuden razvoj, izobraževanje, odkrivanje in razvoj talentov.

Leta 2016 smo v okviru programa Botrstvo v Sloveniji oblikovali poseben Dijaški sklad, namenjen zagotavljanju pomoči pri kritju stroškov bivanja v dijaških domovih dijakom iz družin v stiski. Cilj sklada je omogočiti čim večjemu številu mladostnikov, da pri izbiri izobrazbe niso omejeni s finančnimi zmožnostmi družine in z oddaljenostjo zelene šole.

Eden od problemov, ki smo ga pri svojem delu zaznali, je namreč, da se mnogo otrok iz socialno ogroženih družin pri izbiri srednje šole namesto na lastne interese, želje in potenciale ozira na potrebe in finančne zmožnosti družine. Mnogi svoje talente ali močna področja, pa tudi željo po določeni izobrazbi podredijo temu, da bi bili v čim krajšem času sposobni pomagati pri osnovnem preživetju družine. Pogosto se namesto za smer šolanja, ki jih resnično veseli, odločijo za šolo v neposredni bližini kraja bivanja ali pa se odločijo za krajše srednješolske programe. Nase namreč prevzemajo odgovornost za družinsko finančno stanje in so izjemno pazljivi, da družini ne nalagajo dodatnih stroškov.

Za otroke, ki jim je zaradi finančnih omejitev odvzeta možnost svobodne izbire izobrazbe in s tem uresničitve svojih potencialov, obstaja veliko večja verjetnost, da bodo ostali v začaranem krogu revščine. Ustrezna izobrazba je namreč bistvenega pomena pri ustvarjanju boljših možnosti za nadaljnje življenje. Napačna izbira šolanja povečuje tveganje za večgeneracijsko revščino in kasneje predstavlja dolgoročni problem, ki ga mora država reševati preko drugih socialnih programov.

Vsi dijaki, ki iz Dijaškega sklada prejemajo pomoč, izhajajo iz socialno šibkih družin in se brez pomoči ne bi mogli izobraževati v smeri, ki jih zanima. Med njimi so dijaki, ki živijo v hudem materialnem pomanjkanju, pogosto tudi v zelo oddaljenih krajih, od koder imajo močno oviran dostop do srednjih šol. S finančno pomočjo, ki jo prejmejo pri nas, imajo tako možnost do šolanja zunaj kraja bivanja. S tem ko imajo možnost bivanja v dijaškem domu, prihranijo dnevno več ur, ki jih lahko namenijo šolskim obveznostim. Niso namreč obremenjeni z večurno vsakodnevno vožnjo, s finančno stisko in s stigmo, s katero se soočajo.

Veliko dijakov potrebuje dodatno učno pomoč, ki jim je na voljo v dijaških domovih, doma pa jim starši tega ne zmorejo nuditi bodisi zaradi finančne stiske bodisi zato, ker tudi sami nimajo potrebnega znanja za pomoč. Zaradi učne pomoči, ki jo prejmejo v dijaških domovih, imajo tudi boljše ocene in so bolj uspešni pri opravljanju šolskih obveznosti.

V Dijaškem skladu programa Botrstvo v Sloveniji je bilo v šolskem letu 2016/2017 vključenih 93 dijakov, v šolskem letu 2017/2018 103 dijaki, v šolskem letu 2018/2019 pa 127 dijakov. Dijake vključujemo na podlagi predloga strokovnih socialnih služb in dokumentacije, iz katere je razvidno finančno stanje družin. Sredstva dijaškega sklada mesečno nakazujemo neposredno dijaškim domovom in so namenjena kritju stroškov bivanja točno določenega dijaka.

Ker sredstva za kritje stroškov bivanja v dijaških domovih zagotavljamo izključno iz donacij, ne moremo zagotoviti, da bomo lahko pomoč dijakom nudili tudi v prihodnje. Ob vseh prošnjah, ki jih prejmemo, opažamo, da gre za problem, ki bi ga morala država urediti sistemsko in poskrbeti, da pomoč oziroma subvencijo, ki staršem olajša visoke stroške bivanja v dijaških domovih, lahko prejmejo vsi dijaki, ki jo potrebujejo. Ocenjujemo namreč, da je število dijakov, ki bi potrebovali finančno pomoč pri plačilu dijaškega doma veliko večje, kot jih je trenutno vključenih v Dijaški sklad programa Botrstvo v Sloveniji.

Država trenutno dijakom iz socialno ogroženih družin omogoča prejetje dodatka za bivanje v višini 80€ mesečno. Glede na to, da je povprečen strošek bivanja v dijaškem domu 220€ mesečno, to pomeni, da mora družina dodajati 140€ mesečno oz. 1400€ letno. Tak znesek pa za marsikatero družino poleg ostalih stroškov šolanja predstavlja nepremostljivo oviro, ki mladostnikom preprečuje pridobitev želene izobrazbe in jim oteži pot do osamosvojitve.

Menimo, da ni prav, da je obseg pomoči pri reševanju opisanega problema odvisen od zbranih donacij humanitarne organizacije. Gre za sistemski problem, ki ga mora rešiti država. Nenazadnje že Ustava RS v 57. členu določa, da država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo.

Glede na vse naštetu vas zato pozivamo, da dijake iz socialno ogroženih družin v celoti oprostite plačila stroška bivanja v dijaškem domu oziroma pristopite k uvedbi ustrezne sistemske rešitve predstavljenega problema.

Anita Ogulin, predsednica,
z ekipo programa Botrstvo v Sloveniji

V Ljubljani, septembra 2019